

УДК 316.4.063.4.

**В.Л.Штефан, доц., канд. істор. наук**

*Кіровоградський національний технічний університет*

## Откуда есть пошла...

Автор намагається спростувати думку про російське первородство нашої державності.

Віковічна боротьба нашого народу за свою державність та незалежність пробудила у нього значний інтерес до витоків нашої державності і, зокрема, «откуда пошла земля Русская и кто в Киеве первым княжить начал». Цей інтерес підсилюється ще й тим, що сусідня нам держава - Росія - ніяк не може змиритися з історією. Свідоме викривлення і так непростой нашої історії, спотвореної як російськими, так і нашими пристосуваннями, вимагає глибокого і правдивого аналізу не тільки сьогодення, а і всієї нашої історії. Бо ще й сьогодні історію про нас весь світ отримує з Москви, від Росії і поки це не закінчиться, поки ми не вийдемо на міжнародну арену зі своїм потужним загоном журналістів, істориків, політиків, дипломатів, науковців, до того часу нас ніхто не буде знати у світі. Та що там у світі! Ми у себе біля 89% інформаційного простору віддали Росії і чекаємо українського патріота. Це, врешті, погано і для росіян, яким не дають правдивої історії - хто вони і звідки взяли.

Першими, хто започаткував процес становлення слов'янської державності, були анти і склавини. Наприкінці II ст. н.е. вони утворили два могутніх політичних об'єднання: Антське царство на Сході (це була конфедерація племен, що жили від Дону до Балкан і припинила своє існування в VI ст.), і Склавинське - на Заході. Після їх розпаду провідну роль починають відігравати склавини (VII ст.) або слов'яни.

Під час Великого переселення степами йдуть гуни, яких витіснили авари або обри, що заснували в другій половині VII ст. свою державу (тепер - Угорщина). Внаслідок руху готів (II - VI ст. н.е.) на південь, цілісність слов'ян була порушена і вони поділилися на три гілки. Крім готів та гунів степами Причорномор'я пройшли акоціри, котрігури, оногури.

Роз'єднання слов'ян призвело до розпаду етнічної та мовної єдності. В V ст. н.е. вони поділилися на венедів, склавинів і антів. Венеди жили на території сучасної Польщі; склавини - Чехії, Сербії, Хорватії, Словенії і від Карпат до Києва, про антів ми вже казали.

Одним із векторів сучасної боротьби між Москвою та Києвом є пошук джерел утворення двох етносів - російського та українського. Суть російської ідеології з цього питання зводиться до того, що ніяких коренів в українського народу немає, а є і завжди був єдиний російський народ. Москва ніяк не може погодитись з тим, що російський народ утворився з суміші слов'янських племен: чудь, ліви, води, ями, весь, карели, югри, печери, самоядь, пермь, череміси, мордва, мери, муроми, мешери. Ці племена перебували на нижчому ніж слав'яни щаблі розвитку, хоч і Київська Русь налічувала до 200 племен, що перебували на різних «щаблях» розвитку і належали до різних культур.

Виникнення нового - російського - етносу відбулося на основі синтезу слов'ян, татар, литовців та угрофінських народів. В жилах російського народу тече щонайменше 80 %

азіатської (татарської) крові (Аксаков, Бунін, Тургенєв, Тютчев, Чаадаєв, Юсупов і т.д.). «Да, азиаты мы, - писав О. Блок, - с раскосыми и жадными глазами».

Перша згадка про Москву датується 1147 р., тоді як до цього вже 200 років існувала держава Києвичів. Сучасна європейська азбука була витворена на берегах середнього Подніпров'я і її авторами були племена Трипільської культури, що довів Микола Суслопаров, бібліотекар ремісничого училища, про це знає весь світ, тільки не ми, бо за радянських часів про таке годі було й мріяти. Княгиню Ольгу Росія вважає «великою Русской княжной». А вона - українка, болгарського походження. У росіян Ярослав Мудрий - «собиратель русских земель российского государства». Росіяни добалакались до того, що і ніякої Київської Русі не було, а була «киевская Россия» (див. Волконский А. О трех ветвях русского древа или сепаратизме. Русский рубеж - М.: 1991. - С.2), в той час як московський регіон ніколи Руссю не називався, а сама Київська Русь сформувалася із слов'янського і русино-кельтського етносів. Повторимося: московська держава виникла через три століття після Київської Русі. Росія постійно намагається нав'язати нам (і не тільки) думку, що росіяни заклали основи державності, що існування двох народів - білоруського і українського - «это все придуманная фальшь» (О. Солженіцин), був тільки російський. Століттями, володіючи територіями, на яких господарювали слов'янські народи, Росії вдалося виховати плеяду учених-істориків, які укоренили думку про походження нашого народу від російського, а не навпаки. І тепер вже самий «темний» росіянин по іншому не думає, це передається із покоління в покоління, підтримується всією політичною, науковою, ідеологічною, масовою культурою. Бо якщо прийняти факти як дійсність, то «окажется, что для русского народа вообще нет места на земле. Приднестровье какие-нибудь националисты захотят, конечно, оставить за собой» пише О. Волков у своїй книзі «На улицах великого пожара» (М.: 1990. - С.221). Але ж росіяни не можуть навіть уявити собі те, що вони ні перші і ні другі, що вони такі, як інші. О, ні! Вони не можуть собі навіть уявити, що вже в VI-IX століттях у Подніпров'ї склалася киево-руська, чи поляно-руська державність, центром якої було плем'я росів, яке жило на притоках Дніпра (річки Рось, Росава, Росявица). І жителі цього регіону називалися росами, русами, русіянами. Ось вони і створили велику державу - імперію Київську Русь, тоді, як на теренах національної Москви були глухі лісові хащі, крім вовків, що постійно вили, людей там не було. Коли в нас був Київ, то ні Москви, ні Рязані ще не було. Візантійські автори називали цей союз слов'янських племен антами. Словени, разом із сусідніми племенами, створили іншу слов'янську державу, вічову республіку, з центром у Новгороді. У Києві до кінця IX ст. правила династія Києвичів, що була замінена династією новгородського воєводи Олега, який вбив київського князя Аскольда і поклав початок князюванню нової династії - Рюриковичів. Вже XII ст. в Київському літописі руси згадуються як українці: князь Ростислав Берладник приїхав до «Украины галичской». В Галицько-Волинському літопису (1213 р.) пишеться про те, що князь Данило взяв «Берестій, Угровськ, Верещин, Сталпе, Комов і всю Україну». Все це свідчить, що Україна - дуже давня назва землі руської, яка закріплюється аж до виникнення Московської держави (XIV-XV ст.), і здавна означала народ і землі на Подніпров'ї та з обох боків Карпат. А в північно-східних регіонах проживали угро-фінські племена і ніяких росіян не було, і бути не могло, аж до XIV ст. Термін «Росія» з'явився в кінці XV ст. (див. «История СССР», -М., 1985. - С.190). Слова «Русь», «руська земля» жодного разу не стосувалися ні Новгородської землі, ні князівств північно-східного регіону. Назва «Русь», «руська земля» вживалися відносно території України і за часів литовського та польського на ній панування. Отже, русини-українці мали свою державу ще тоді, коли на Московщині про державність і не мріяли. Це Петро I заборонив називати Україну Руссю, привласнивши собі нашу назву. Коли хочеш знати, чому нас так зневажає не тільки російський народ, а й деякі представники російської еліти, то приходиш до висновку, що основна причина в нас самих, в нашій боязливості, байдужості, лакейській мовчазності, в тому, що у нас, поки що, немає патріотичної еліти, яка б відстоювала наші інтереси, права і гідність, і давала б адекватну відповідь русофілам. Наші можновладці проявляють дряблість, нездатність постояти за свій

народ, його культуру, мову, територію. Це приводить до того, що росіяни роблять у нас що захочуть, принижують нас, глузують з нас, бо ми цього, поки що, варті. І щоб позбутися цього, потрібні десятиліття, а то і століття роботи по відновленню нашої ментальності, вихованню дійсно УКРАЇНЦЯ. Не дарма ж Росія була по голові, «колонізувала» російські простори українцями-переселенцями та «зеками», завозила в Україну росіян. На Україні залишилося лише те, що гнулося, падало, пристосовувалося. Це вони породили гідне собі покоління, і поки воно не вимре, українець буде боятися себе в своїй хаті, буде жити із кляпом у роті. Чотири століття Росія висмоктувала з нас волю, національні сили, плодила перевертнів, пристосуванців, грабувала наші матеріальні та духовні цінності, вкрала нашу назву та історію. Сподіватись, що ми уже не ті, або, що ми скоро будемо іншими, не приходить. Готуймо кадри, ідеологію для довгої, тривалої роботи у потвердженні себе українцями, які змусять поважати себе тими, хто нас зневажав і глузував з нас.

То може хоч нині почнемо роз'яснювати людям в Україні хто є український народ, яка його правдива історія. Лише народ, який усвідомлює себе, може мати своє майбутнє.

**УДК 316.4.063.4**

**В.Л. Штефан, доц., канд. істор. наук**

*Кіровоградський національний технічний університет*

## **В бій за волю**

Автор статті відслідковує процес боротьби за незалежну Україну на початковому етапі діяльності ООН.

Відомо, що західна частина України ще з часів кінця першого тисячоліття (н.е.) стає головним політичним центром на півдні і заході Русі, утворивши Галицько-Волинську державу. Не просто складалися її відносини з країнами-сусідами на протязі всього тисячоліття. В результаті трьох поділів Річ Посполита втрачає контроль над Галицько-Волинськими землями аж до 1918 року, коли вони знову входять під її протекторат. Боротьбу за возз'єднання західноукраїнських земель з усією територією України очолює Організація Українських націоналістів на чолі з Є.Коновальцем, а після його вбивства - О.Бандерою. Ця боротьба була багатовекторною: проти польської окупації; проти радянської системи; за небільшовицьку, незалежну, самостійну Україну. Про цю війну люди не знали правди, борці за вільну Україну показувалися як вороги радянської влади і з таким «багажем» знань живуть і нині. В незалежній Україні українці повинні знати дійсну історію цієї боротьби, що автор і буде намагатися дати нижче.

З початку війни негативне ставлення до Польської держави стало ще більш відвертим. Адже польська влада відправила тисячі українців до концтабору «Береза Картузька». Багато горя принесли поляки українцям тоді, коли під тиском вермахту відступаючи польські частини почали розправлятися з українським населенням, палили і руйнували їхні села. Це насильство породило інше - ненависть до поляків в українців вилилась у адекватні дії, коли для цього створились умови. У відповідності з пактом Молотова-Рібентропа в складі окупованої німцями Польщі опинилися землі, заселені переважно українцями: Лемківщина, Посяння, Холмщина і Підляшшя (1.2 млн. українського населення).

Під час польської окупації західноукраїнських територій з боку поляків на них відбувався певний тиск: українців обмежували у можливості спілкуватися рідною мовою;